

Sygn. akt VIII U 789/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO w Gdańsku Hanna Witkowska-Zalewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Iwona Lawrenc

po rozpoznaniu w dniu 20 sierpnia 2013 r. w Gdańsku

sprawy B. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do renty socjalnej

na skutek odwołania B. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 21 marca 2013 r. nr (...)

oddala odwołanie

/na oryginale właściwy podpis/

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 marca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonej B. D. prawa do renty socjalnej na podstawie art. 4 ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2003r. Nr 135, poz. 1268 ze zm.), albowiem Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 19 marca 2013 r. uznała, że wnioskodawczyni nie jest całkowicie niezdolna do pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła ubezpieczona B. D., wskazując, iż od urodzenia choruje na epilepsję, co powoduje u niej zaburzenia osobowości i zachowania, a tym samym w znaczny sposób ogranicza zdolność do normalnego funkcjonowania.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na argumentację wskazaną w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Ubezpieczona B. D., urodzona dnia (...), z zawodu kucharka, ukończyła szkołę podstawową specjalną. W dniu 30 stycznia 2013 r. złożyła w organie rentowym wnioski o przyznanie prawa do renty socjalnej i została skierowana na badanie przez lekarza Orzecznika ZUS, który orzeczeniem z dnia 21 lutego 2013 r. uznał, że nie jest ona całkowicie niezdolna do pracy, rozpoznając u niej upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim i obserwację w kierunku padaczki.

Na skutek wniesionego sprzeciwu Komisja Lekarska ZUS, dokonując tożsamego rozpoznania, orzeczeniem z dnia 19 marca 2013 r. uznała, że wnioskodawczyni nie jest całkowicie niezdolna do pracy.

Zaskarżoną decyzją z dnia 21 marca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił B. D. prawa do renty socjalnej z uwagi na niespełnienie warunków do nabycia tego prawa (okoliczności bezsporne, vide: wniosek o rentę socjalną k. 1-3 akt rentowych, orzeczenie lekarza orzecznika z dnia 21.02.2013r. k. 13 akt rentowych, orzeczenie komisji lekarskiej z dnia 19.03.2013 r. - k. 21 akt rentowych, decyzja z dnia 21.03.2013 r.- k. 31 akt rentowych , opinia lekarza orzecznika z dnia 21.02.2013 r. k. 37 dokumentacji medycznej, sprzeciw k. 38 dokumentacji medycznej, opinia komisji lekarskiej z dnia 19.03.2013r. k.39 dokumentacji medycznej).

Biegła sądowa psychiatra rozpoznała u skarżącej upośledzenie umysłowe stopnia lekkiego i odczyn neurasteniczny, a biegła sądowa neurolog rozpoznała padaczkę z napadami rzadkimi oraz zaburzenia neurasteniczne.

Zdaniem biegłych ubezpieczona nie jest całkowicie niezdolna do pracy (dowód: opinie biegłych – k. 21-23,25-26).

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach ubezpieczeniowych i dokumentacji lekarskiej ZUS, bowiem żadna ze stron postępowania nie kwestionowała ich rzetelności i autentyczności. Brak było zatem, w ocenie Sądu, przesłanek, by odmówić im przymiotu wiarygodności. Podstawę ustaleń faktycznych Sądu stanowiły również opinie biegłych sądowych psychiatry i neurologa.

Sąd zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie ubezpieczonej B. D. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2003 r., Nr 135, poz. 1268 ze zm.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

1. przed ukończeniem 18 roku życia;
2. w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia;
3. w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Zgodnie z ust. 2 osobie, która spełnia warunki określone w ust. 1, przysługuje:

1. renta socjalna stała – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała;
2. renta socjalna okresowa – jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa.

Stosownie zaś do treści art. 5 powołanej ustawy, ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje obecnie lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwany dalej „lekarzem orzecznikiem”, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Przepis art. 12 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, definiując niezdolność do pracy, stanowi, że niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu, i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Przepisy ust. 2 i 3 wskazują, że całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, a częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Natomiast zgodnie z jej art. 13 przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości

przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, oraz możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Dokonując analizy pojęcia „całkowita niezdolność do pracy” należy brać pod uwagę zarówno kryterium biologiczne (stan organizmu dotkniętego schorzeniami naruszającymi jego sprawność w stopniu powodującym całkowitą niezdolność do jakiegokolwiek pracy), jak i ekonomiczne (całkowita utrata zdolności do zarabkowania z wykonywaniem jakiegokolwiek pracy). Osobą całkowicie niezdolną do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest więc osoba, która spełniła obydwie te kryteria, a więc jest dotknięta upośledzeniem zarówno biologicznym, jak i ekonomicznym (por. niepublikowany wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 2004 r., I UK 28/04). W orzecznictwie przyjmuje się również (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2003 r., II UK 11/03 oraz z dnia 5 lipca 2005 r., I UK 222/04, niepublikowane), że decydującą dla stwierdzenia niezdolności do pracy jest utrata możliwości wykonywania pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu przy braku rokowania odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Gdy więc biologiczny stan kalectwa lub choroba, nie powodują naruszenia sprawności organizmu w stopniu mającym wpływ na zdolność do pracy dotychczas wykonywanej lub innej mieszczącej się w ramach posiadanych lub możliwych do uzyskania kwalifikacji, to brak prawa do tego świadczenia.

Prawa tego nie można w szczególności wywodzić z przewidzianych w art. 13 ustawy o emeryturach i rentach przesłanek, a więc: stopnia naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji, możliwości wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowości przekwalifikowania zawodowego, przy wzięciu pod uwagę rodzaju i charakteru dotychczas wykonywanej pracy, poziomu wykształcenia, wieku i predyspozycji psychofizycznych, bowiem odnoszą się one tylko do ustalania stopnia lub trwałości niezdolności do pracy. Są więc bez znaczenia, jeżeli aspekt biologiczny (medyczny) wskazuje na zachowanie zdolności do pracy. Obiektywna możliwość podjęcia dotychczasowego lub innego zatrudnienia, zgodnie z poziomem kwalifikacji, wykształcenia, wieku i predyspozycji psychofizycznych może być brana pod uwagę tylko wówczas, gdy ubiegający się o rentę jest niezdolny do pracy z medycznego punktu widzenia, gdyż oba te aspekty muszą występować łącznie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 675/98, OSNAPiUS 2000 nr 16, poz. 624).

O niezdolności do pracy nie decyduje więc niemożność podjęcia innej pracy warunkowana wiekiem, poziomem wykształcenia i predyspozycjami psychofizycznymi, lecz koniunkcja niezdolności do pracy z niezdolnością do przekwalifikowania się do innego zawodu.

W zakresie orzekania o prawie do renty socjalnej koniecznym w sprawie było zbadanie, czy schorzenia występujące u wnioskodawczynie powodują całkowitą niezdolność do pracy. Na okoliczność rozstrzygnięcia spornej kwestii Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego psychiatry i neurologa, a więc biegłych posiadających odpowiednie kwalifikacje w stosunku do stwierdzonych u skarżącej schorzeń (upośledzenia umysłowego lekkiego).

Badaniem sądowo- psychiatrycznym biegła sądowa psychiatra nie stwierdziła u ubezpieczonej zaburzeń psychotycznych, ani innych zakłóceń czynności psychicznych – w tym zaburzeń osobowości i zachowania, czy objawów otępiennych. Podała, iż ubezpieczona była leczona w PZP w 2006 r. z rozpoznaniem upośledzenia umysłowe lekkie, zaburzenia osobowości organiczne. Następnie ponowiła leczenie w PZP 24 maja 2012 r. – przebieg zaburzeń łagodny, wskazujący na dyskretne objawy nerwicowe. Biegła wskazała, iż ubezpieczona przejawia objawy obniżonego poziomu umysłowego w formie upośledzenia w stopniu lekkim i dyskretne zaburzenia czynnościowe o odczynie neurastenicznym. Ze względu na charakter rozpoznawanych zaburzeń i ich stopień nasilenia nie stwierdziła, by stan zdrowia wnioskodawczynie czynił ją całkowicie niezdolną do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18 r.z. lub w trakcie nauki w szkole.

Biegła neurolog, wskazała, iż napady padaczki typu omdleń występują u ubezpieczonej rzadko, według dokumentacji medycznej średnio raz w roku. Podała, iż badanie neurologiczne nie wykazało objawów ubytkowych i dysfunkcji narządu ruchu oraz układu nerwowego ośrodkowego i obwodowego uniemożliwiających długotrwałe i całkowicie

wykonywania pracy przez ubezpieczoną. Zdaniem biegłej, przeciwwskazana jest praca na wysokości i przy obsłudze urządzeń mechanicznych bez całkowitej niezdolności do wykonywania pracy.

W niniejszej sprawie opinie biegłych w oparciu o osobiste badanie ubezpieczonej i przedstawioną dokumentację medyczną nie pozostawiają wątpliwości, że ubezpieczona nie spełnia przesłanek powołanych wyżej przepisów.

Sąd uznał zatem, stosownie do opinii powołanych w sprawie biegłych i rozpoznanych przez nich schorzeń, a w szczególności mając na uwadze kompetencję ograniczoną w zasadzie do możliwości opiniowania stanu zdrowia ubezpieczonej, zgodnie z zakresem posiadanej specjalizacji, że bez wątpienia stanowisko biegłych przemawia za uznaniem, iż ubezpieczona nie jest całkowicie niezdolna do pracy.

Sąd zważył także, iż opinie sporządzone przez biegłych są rzetelne, a ich wnioski logiczne i prawidłowo uzasadnione. Sąd w pełni podzielił ich ustalenia i wnioski. Opinie zostały wydane przez biegłych po dokonaniu oględzin i badaniu ubezpieczonej, analizie dokumentacji medycznej i w oparciu o wyniki badań znajdujące się w aktach ZUS. Wyczerpująco zostały opisane stwierdzone u ubezpieczonej schorzenia i ich wpływ na jej zdolność do pracy, a opisany w opiniach stan zdrowia ubezpieczonej koresponduje z wnioskami ostatecznymi opinii. Opinie te zostały sporządzone w sposób rzeczowy i kompetentny, a nadto zawierają jasne, logiczne i przekonujące wnioski i twierdzenia. Opinie te również zostały uzasadnione w sposób wyczerpujący i zgodny z wiedzą medyczną posiadaną przez biegłych.

Podkreślenia wymaga, że ubezpieczona na rozprawie w dniu 20 sierpnia 2013 r. kwestionowała opinie biegłych sądowych psychiatry i neurologa, jednakże przedstawione przez nią zarzuty nie miały merytorycznego charakteru ani nie zostały podparte jakąkolwiek dokumentacją medyczną, wobec czego Sąd uznał je za bezpodstawną polemikę ze stanowiskiem specjalistów z zakresu medycyny.

Reasumując wskazać należy, iż przeprowadzone w przedmiotowej zakresie postępowanie dowodowe, w szczególności treść opinii biegłych psychiatry i neurologa wykazało zasadność stanowiska pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, który odmówił ubezpieczonej prawa do renty socjalnej.

W związku z powyższym, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z treścią przywołanych wyżej przepisów oddalił odwołanie od zaskarżonej decyzji z dnia 21 marca 2013 r.

SSA w SO H. Witkowska-Zalewska